

Oponentský posudek na diplomovou práci Alexandry Kantorové na téma „Komparace vybraných podacích deníků z let 1890–1950“

Autorka se tématu podacích deníků věnovala již na úrovni své bakalářské práce. Od té doby se výrazně posunula a prohloubila svůj výzkum. Nyní se deníky zabývá mnohem detailněji, systematictěji, její výzkum je naprosto původní (bakalářská práce např. srovnávala legislativu, týkající se podacích deníků, tedy komparovala publikované normy apod.)

V úvodu se autorka snaží definovat podací deníky v minulosti a přítomnosti na základě metodiky spisové služby v minulosti (existovala-li) a přítomnosti. Odvolává se při tom i na svou bakalářskou práci, na kterou tu však bohužel nikde neodkazuje.

Rychlým přechodem bez jakékoli spojovací kapitoly či alespoň odstavce o typech institucí, které deníky používaly, či jiného „oslího můstku“ se vrhá do konkrétního popisu deníků v rámci vymezených institucí, jež jsou objektem jejího výzkumu. Informace, co autorka chtěla a proč se neuskutečnilo (s. 16), je nadbytečná, nemá význam pro obsah práce, protože úspěšně zvolila adekvátní alternativu, a nijak obsah diplomky nezhodnotila. Takové subjektivní informace by v diplomové práci vůbec nemusely být.

Pro všechny zkoumané deníky používá obdobný systém popisu vnějších a vnitřních znaků úředních písemností, což je pozitivum práce, díky němuž je lze dobře porovnat.

Zastavila bych se u úvahy, že když v AHMP (s. 41) nebyl v případě farního úřadu u sv. Vojtěcha k dispozici rok 1948, byl zvolen „nejbližší sudý rok“ – proč? Přece sudost a lichost není rozhodující. Rok 1946 z mého pohledu nic neukazuje, dala bych přednost roku 1945, tím spíš, že oba roky jsou vedeny v jedné knize. Rok 1945 byl z hlediska agendy a jazyka hodně zlomový, nebo bych volila – vzhledem k politické situaci té doby – hned následující rok, 1949, kdy se postupně stabilizovaly změny po únoru 1948 a mohlo se to odrazit i v agendě a způsobu vedení deníku.

Z hlediska práce s daným typem úředních písemností oceňuji možná bezděčně uvedenou větu na s. 83, „...*Ptala jsem se obsluhy v badatelně, co poškození způsobilo, a archivárka mi odpověděla, že neví, že si deník nikdo nepůjčuje, budou ho muset poslat na zrestaurování*“ – vlastně říká, že podací deníky jsou badateli opomíjeny. Mohou však podat komplexní informace o agendě instituce, o písemnostech (a tématech), které byly ztraceny atd.

V závěru jsou možná zbytečně opakovány archivy, jejichž fondy autorka využila. Typologie srovnávaných prvků je velmi vhodná. Na to, že jde o první práce svého druhu, je promyšlená a smysluplná. Autorka se neměla v těchto bodech oč opřít, jak ukazuje i seznam použité literatury (který mohl být širší směrem k jednotlivým institucím, o nichž je řeč) a vycházela jen z vlastních badatelských zkušeností.

Zachycené nepřesnosti:

Jedním ze sledovaných deníků je podací deník filozofické fakulty; nepřesně označuje (např. hned v Obsahu, dále s. 56 atd.), že se jedná o Univerzitu Karlovu, ačkoli pro roky 1898, 1908

a 1918 by bylo ještě správnější užívat název filozofická fakulta české Karlo-Ferdinandovy univerzity, resp. uvést to do vysvětlující poznámky pod čarou.

s. 11 - mohl být odkaz na jednací soudní řád z r. 1897, je-li někde k dispozici

s. 16 – „...Erlebigungen... „ chybný přepis

s. 17 – „...C.K. okresním hejtmanem v Hořovicích. Předseda se na konci vlastnoručně podepsal, podpis je však bohužel nečitelný..“ – existují seznamy úředníků, jméno by se dalo dohledat

s. 55 – v tabulce k VFN je u deníku 1938 uvedeno, že první zápis je 2. 1. 1939 - ??

s. 83 – chybějící čárka na konci vložené věty: „...Tiskárna, jež deník předtiskla, uvedená není...“

s. 88 – u ANM uvedena adresa, u ostatních archiv ne

Označení „fajfka“, které je sice věcně přesné a jednoznačné, by asi mělo být nahrazeno odbornějším termínem – např. zaškrtnutí.

Velmi vhodnou součástí práce jsou tabulky, vložené na závěr každé kapitoly a zahrnující tytéž parametry pro zkoumané podací deníky. Umožňují jejich objektivní srovnání a mohou se stát odrazovým můstkem pro rozšíření výzkumu na další časová období či instituce.

Celkově považuji práci za velmi zdařilou, a to díky volbě tématu i jeho zpracování. Pozitivně hodnotím i výběr institucí, jejichž deníky byly zkoumány. Práce je cenným příspěvkem pro novověkou diplomatiku, otevírá nové cesty výzkumu úředních písemností.

Práci doporučuji k obhajobě a vzhledem k závažnosti tématu i způsobu zpracování navrhuji navzdory námitkám a nepřesnostem, které výše uvádím, hodnotit stupněm výborně.

Praha 27. srpna 2021

PhDr. Milada Sekyrková, CSc.